582. štev. V Ljubljani, četrtek dne 7. avgusta 1913. Leto II.

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravništvu mesečno K 1·20, z dostavljanjem na dom K 1·50; s pošto celoletno K 20·—, polletno K 10·—, četrtletno K 5·—, mesečno K 1·70. — Za inozemstvo celoletno K 30·—. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEOVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Dol s kamoro!

Pod tem geslom so šli včeraj goriški Slovenci v boj zoper italijanske kamoriste pri ožji volitvi v skupini mest in trgov.

Italijanski kamoristi so najzagrizenejši in najstrupenejši sovražniki Slovencev in gnezde po mestnih magistratih na Primorskem; kakor v Gorici, Trstu in Pulju...

Dosedaj so imeli vso oblast v teh mestih v rokah, kakor tudi v deželnih zborih in odborih v Trstu, v Istri in na Goriškem. A v zadnjem času jih je polom in škandalozne poneverbe v Pulju precej omagal na magistratu — kakor tudi v deželnem odboru v Istri; v Trstu jih tudi slabi vedno naraščanje Slovanov; na Goriškem pa so doživeli poraz pri sedanji deželnozborski volitvi, da so prišli v mestih in trgih, kjer so dosedaj sami absolutno vladali, v ožjo volitev z italijansko ljudsko (klerikalno) stranko; in pri včerajšnji ožji volitvi so bili od Slovencev odvisni.

Italijanski kamoristi ne marajo dati Slovencem nobene šole, kjer imajo oni magistrate v rokah; tako se Slovenci v Trstu in v Gorici zaman bore, da bi jih si priborili, ampak jih mora tam vzdrževati naša Družba sv. Cirila in Metoda, torej Slovenci — sami. Kamoristi nastavljajo na magistratih regnikole, to je, priseljence iz Italije (kraljestva) in ne avstrijske državljane; ti poneverjajo denar na magistratu za italijansko propagando in delajo Slovencem krivice, kjer jih le morejo. Kamoristi vedno na Goriškem raje podpirajo Nemce kakor Slovence. Pri ljudskem štetju so uradno falsificirali in zmanjšali število Slovencev. Oni delujejo na to, da se nastavljajo v državnih službah Nemci, tam kjer bi imeli biti nastavljeni Slovenci.

In druga narodna grozodejstva počenjajo nad Slovenci: zatreti nas hočejo, pomagati hočejo germanizacijo; a mi se ne damo!

Zato so združene vse slovenske stranke na Goriškem izdale za včeraj parolo, da grejo skupno z italijanskimi klerikalci v boj zoper kamoro. Kamoro je potreba streti na vsak način, da se Slovenci osvobode od absolutne moči, ki so jo imeli dosedaj nad njimi italijanski narodni šovinisti — t. j. kamoristi.

S tem se je za goriške Slovence pričela zopet nova doba in ni več daleč čas, da bodo lahko se narodno sami razvijali po svoji volji, da bodo na lastni zemlji sami gospodarji. Slovenska zastava bo zaplapolala na Goriškem tako mogočno, kakor ji po številu Slovencev na Goriškem tudi gre!

Poraz za italijanske nacionalce je bil pri letošnjih deželnozborskih volitvah silen in usodepolen. Na slovenski strani so bili poraženi slovenski klerikalci, ki so bili v deželnem zboru dosedaj njih zavezniki: Slovenski klerikalci zavezniki laških liberalcev! Pomagati so si hoteli sedaj na ta način, da bi v deželnem zboru obstruirali. A sedaj so doživeli še večji poraz in več ni daleč čas, ko bodo morali izročiti deželni odbor, v katerem so dosedaj tako ostudno proti Slovencem, tudi v slovenske roke.

To je udarec, ki znači za italijanske nacionalce na Goriškem njih — konec. Deželni zbor in odbor ni več v njihovih rokah in to je začetek razvalin njih »narodne posesti« v tuji deželi.

Mogočno bo sedaj vladala na Goriškem neodvisna napredna slovenska narodna stranka, brez katere ne bode mogel napraviti nihče ničesar!

Tako nagel je bil politiški preobrat na Goriškem: Poražena je bila mogočna slovenska klerikalna stranka; poražen je mogočni italijanski nacionalizem. Drugi časi, druge postave; tako čaka italijanske kamoriste še druga sedanska bitka: Bližajo se tudi občinske volitve v Gorici in tedaj poženo kamoro opozicionalne stranke tudi z goriškega magistrata.

§.

Proč z Wieserjem.

Gorica, 4. avgusta.

(Konec.)

Neka slovenska uslužbenka je poslala na shod pismo, v katerem se pritožuje, da je bila pahnjena iz službe na goriškem državnem kolodvoru zato, ker je branila svoje poštenje v službi pred pohotnežem nekega Wieserjevega ljubljenca; zato je prišla v veliko bedo in revščino, v kateri se nahaja kot vdova z otroki vred.

To je samo refleks razmer na goriškem državnem kolodvoru. In vse to se dogaja pod Wieserjevim načelstvom. Vse to povzroča inšpektor Wieser sam. Za zahvalo, da s Slovenci postopa slabše kakor s psi, ga nameravajo postaviti še na višjo lestvo, za nadinšpektorja! Ali mi skočiti pri teh razmerah iz kože? — kakor je to dobro povedal deželni poslanec Furlani. In ravnatelj Galamboš vspričo teh razmer molči in daje Wieserju celo potuho. Kakšno besedo naj rabimo, da označimo to dejanje?! Ali naj Slovenci vse to molče požiramo? Ali naj gledamo mirno, kako uničujejo naš rod v sredi Slovenije? Ali mari ni dosti, da so nam ugrabili Koroško in velik del Štajerske? Ne! Vspričo teh razmer Slovenci ne moremo mirovati. Za nas ostaja le hud, oster boj v mejah zakona proti temu zistemu, kar smo tudi pokazali na protestnem shodu v Gorici. »Dan« je že v pondeljek brzojavno poročal, da se je vršil shod pod predsedstvom »Zveze« Škerjanca. Glavna poročevalca sta bila strok. tajnik Mrak in dr. Josip Mandič iz Trsta, ki sta žela za svoja temeljita izvajanja velikansko odobravanje. Nas Goričane je zlasti veselilo, da smo zopet mogli pozdraviti v svoji sredi g. dr. Mandiča, do katerega gojimo velike simpatije, kar je bilo razvidno tudi iz ovacij, ki so mu bile prirejene na shodu. Solidarnost sta na to izrekla v imenu slovenskega političnega društva dr. Medveščck, vseučiliščni docent Vošnjak in deželni poslanec Furlani. Veliko navdušenje je nastalo, ko sta v imenu »Narodne delavske organizacije« dr. Vekoslav Kisovec in strokovni tajnik Brandner iz Trsta izrazila solidarnost vsega v »Narodni delavski organizaciji« združenega jugosl. delavstva, katero stoji v tem upravičenem boju ob strani jugoslov. železničarjev proti nemškemu nacionalizmu.

Iz vseh krajev slov. dežel so dospele brzojavke, v katerih je izražena solidarnost.

Z velikim navdušenjem so bile sprejete resolucije. Ena je bila takoj brzojavno poslana na železniško ministrstvo, v kateri se zahteva Wieserjevo takojšnjo odstavitev iz Gorice.

Sedaj imajo besedo slovanski poslanci, do katerih se je shod obrnil s prošnjo, da storijo vse kar je v njihovih močeh, da se te razmere vendar enkrat izpremene. Zahtevamo, da gre Wieser, z Wieserjem pa mora iti tudi Galamboš. Siti smo šikaniranja. Razmer, ki nam povzročajo sramoto na slovenskih tleh, mora biti konec. Dol z nemško nacionalnim sistemom na železnici!! Tudi vlada mora storiti svojo dolžnost; potrpežljivost nam je minula.

Nesreča na triglavskem pogorju.

Poročilo iz »Aljaževega doma«.

Komaj se je poleglo prvo razburjenje, ki se je polastila ljudi vsled nesreče na Kamniških planinah, kjer je našel grob nadebudni mladenič, že prihaja druga vest o veliki nesreči, ki se je dogodila v triglavskem pogorju v nedeljo 3. t. m.

Prihod veselih delavcev.

V nedeljo, dne 3. t. m. so prišli 3 delavci, uslužbeni pri g. Jožefu Zupanu iz Dovjega, okolo 8. uri zjutraj v Aljažev dom v Vratih. Bili so pray dobre volje, ki so jo hoteli povečati še s tem, da so zahtevali v hotelu žganja. Oskrbnici Dobišek se je pa zdelo, da ga imajo že dosti, zato je odgovorila, da jim ga ne da.

Odidejo po planinke.

Delavci si iz tega niso ničesar delali. Lepo so se poslovili in oskrbnici obljubili, da ji prinesejo planink. Oskrbnica jim je pa obljubila, da jim bo dala juho, ko se vrnejo.

Oskrbnik o vsem tem ni ničesar vedel. Ker je bil celo noč po konci in je spal po dnevi.

Skale se rušijo, slišl se upitje in petje.

Proti drugi uri popoldne je prišel v Aljažev dom voznik »Slov. Planinskega društva«, gospod Zima iz Mojstrane s svojim sinom Lojzetom. Pripeljala sta v hotel pivo in vse vrste potrebščin in proviJanta. Ko so vse pospravili in dali v red so se vsedli in se pogovarjali. Oskrbnik Dobišek, Lojze in njegov oče.

Naenkrat se zasliši otlo bobnenje skal, velikansko upitje in veselo petje. Oskrbnik se je vsled tega jezil, češ, kaj so to za eni ljudje, ki rušijo skale in jih valijo.

Čez nekaj časa je vse to utihnilo.

Eden od njih pride.

Čez nekaj časa na to pride k Aljaževem domu eden od preje omenjenih delavcev. Usedel se je pod smreko in malo južinal. Dal si je malo kruha in žganja. Oskrbnik in voznik iz Mojstrane sta ga vprašala od kod prihaja in kje je dobil tako lep šopek. Odgovoril jima je, da na skalovju in da sta šla njegova prijatelja nabirat na Stenar encijan in planinke. Dogovorili so se, da se snidejo pri Aljaževem domu.

Prijateljev ni.

Tovariš jih je čakal in čakal, toda zaman. Čas je potekal, ne da bi se bila ona dva z Stenarja vrnila.

Čakal jih je do petih popoldne, nakar je odšel domov proti Mojstrani.

Nihče ni ničesar hudega slutil, ker smo mislili, da so se vrnili po drugi poti domov.

Slutnja.

Drugi dan se je zvedelo, da se nista vrnila domov. Ker jih ni bilo od nikoder se je zaslutila nesreča. K oskrbniku se je prišel informirati stražmojster Vilfan in vodnika slov. planinskega društva g. Brtoncelj in Vrhovnik.

Vsi so se podali pod Stenar, da bi našli kako sled.

Med tem je prišel k »Domu« še vodnik Urbas, kateremu je oskrbnik vse razložil. Nista se dolgo obotavljala, temveč sta se hitro oba napotila na Stenar.

Trupli najdeni.

In res, kmalu sta bili trupli najdeni. V groznem stanju. Prepeljavanje je bilo jako nevarno; skoraj da ni to prepeljavanje zahtevalo življenje vodnikov, ki so le z največjo težavo pripeljali ponesrečenca o Aljaževem domu. Tu zbrana družba turistov se je zgrozila, ko je videla razmesarjeni trupli.

Takoj se je poskrbelo za vse, da se pripravi spodoben oder in luč, za kar vse je poskrbela oskrbnica. Edino cvetje, ki je ležalo na truplih so bile planinke.

Ko je minila noč je odpeljal trupli v Mojstrano voznik Lavtižar.

Pogreb nesrečnih izletnikov, ki sta bila Janez Jerše iz Stahovce pri Kamniku in Anton Bertoncelj iz Dobrave pri Podnartu se je vršil včeraj 6. t. m. v Mojstrani.

Slovenska zemlja.

Iz Loškega potoka.

G. kaplan Škulj se baje poslavlja od nas. Ne bi radi gospodu kaplanu otežkočili slovesa, ki bo itak silno težko, saj je gospod kaplan pri nas pastiroval celih sedem let; vendar pa bi želeli, da nam gospod kaplan pojasni še eno stvar, predno nas zapusti. Reč je namreč taka-le: Pred kakimi petimi leti menda so si klekalci iz lastnih sredstev in pa žalibog tudi s podporami nekaterih premalo zavednih neklerikalcev sezidali Društveni dom, da so se orli in marinarice imele kam skrivati. Zdaj pa gre glas po deželi, da je g. Karel Škulj dal ta dom prepisati na svoje ime, t. j. postal je hišni posestnik. Ne vemo, če je to res, saj je novica izšla iz klerikalnih vrst in tem je nerodno kaj verjeti; ravno zato pa prosimo, da nam to pojasni gospod kaplan sam. Če vest ni resnična, bomo to zabeležili tudi v listu. Če pa je novica resnična, tedaj pa že danes obžalujemo, da je gospod kaplan tako skromen; naj bi vsaki svoji ovčici odstrigel še en šop volne ali — z drugimi besedami — vsa p. n. bacek naj bi gospodu kaplanu odstopil še kos zemlje ali gozda, pa bi on danes imel sveta kakor njegov vrhovni poveljnik — rimski papež, najmanj pa bi bil veleposestnik. Morda se da to napraviti, še predno gospod kaplan odide; če je prepozno, pa zatrdno upamo, da bo na svojem novem pastirskem mestu uvaževal naš blagohotni nasvet.

Vaščani.

Iz Mojstrane.

Danes, 6. avgusta, se je vršil ta pogreb ponesrečencev, ki sta zgubila svoje življenje na Stenarju, kamor ju je gnala ljubezen do alpskih cvetk. — Pogreb se je vršil ob obilni udeležbi prebivalstva in letoviščarjev oz. turistov, ki se mude v kraju.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Potolažiti moram ubogo žensko, ki sem ji prizadel žalost .. Saj je bolelo prav za prav tudi mene...«

»Ti greš k...«

»K Regini, to se razume. Kmalu bo gotova in pride ven...«

»Ali misliš zares? Teodor, ti noriš...«

»Ne trdi tega prehitro, mama. In če ti kdo pove, da je videl Parižanko... no, potem mu lahko zatrdiš z mirnim srcem, da tudi tvoj Teodor ni bil daleč od nje. Z Bogom, mama.«

XI.

Mraz — lakota — groza.

Tako je privedel slučaj med obleganjem Pariza v Florestanovo stanovanje ubogo žensko, ki je imela v svojem življenju samo še eno nado in en namen:

Otroka v svoji zibelki... otročička, ki jo je spominjal obenem izgubljene radosti in bližnjega opravičenja, v katero je upala reva še vedno, ne vedoča, kaj se je zgodilo v Bisjeri. Otročička, za katerega je morala zdaj živeti, boriti se in — zmagovati...

Ah, življenje je postajalo zdaj kruto in bedno v Parizu, izročenemu vsem nadlogam mraza in pomanjkanja... pomanjkanja vsega, kar je bilo več od tristo gramov kruha — vedno slabejšega, vedno težjega in odvratnejšega — in trideset gramov konjskega mesa, ki so tvorili novo odmerjeno porcijo za vsako glavo...

Vseh se je polaščala opravičena groza pred bližnjo lakoto.

Kaj bo, kadar ne bo niti več teh trideset gramov mesa!

Moški, izmed katerih je bil vsak kake vrste vojak in določen v vojno službo, niso imeli več časa, da bi čakali po cele ure pred pekarnami in mesarijami; zdaj so se vrstile tam dolge procesije starcev in ženskih, ki so bili očividno že prekoračili dobo vojne služnosti, pa tudi otrok.

Tako je hodila zdaj tudi Marta nakupavat za Florestana in zase; odkar je stanovala pri njem, se je bilo posrečilo režiserju doseči, da je dobival po dve porciji.

Pustila je otroka samega doma, gorko odetega v njegovi zibelki, in šla čakat, navadno že ob petih ali šestih zjutraj...

Noč je še bila... zmrzovalo je, ali pa je padal tisti drobni dež, pred katerim te ne ubrani noben dežnik, mrzli dežek, ki te pokrije kmalu z ledeno skorjo...

Oh, včasih je bilo strašno...

Zanohtalo se ti je... Videl si same rdeče nosove, same solzne oči. Slišal si zgolj uboga bitja, ki so kašljala, da bi ti bilo kmalu počilo srce od sočutja...

Takšnega jutra je srečal Florestan, vračaje se z bastije, kjer je stražil vso noč, Marto, ki je bila prišla pravkar domov.

Ah, vsa je drgetala, njena lica so bila vsa rdeča... njene prsi stresal brezkončen napad kašljanja.

»Moj Bog, Martica, kaj vam je?«

»Ne vem... zeblo me je... a hudega ni nič.«

In zopet jo je popadel kašelj.

Prijel jo je za roke.

»Prehlajeni ste! Vročico imate, Marta... Oh, to je treba zdraviti... ostati morate tu... na gorkem, ne hodite iz sobe...«

In zaključil je majaje z glavo:

»Sicer pa mi zdaj ne bo manjkalo časa... Govoril sem z Burginjonom, preden sem se vrnil domov. Pravi, da hoče zatvoriti svoj koncert.«

»Ah!...«

»Prav ima. Osem dni ima že ogromno izgubo... Zdaj je petja konec, ubožica; ljudje nimajo več srca za muziko... Burginjon mora zapreti, pa je.«

»Pa oni... ostali?...«

»Gospa Olimpija?... Ne vem prav natanko, kaj je z njo... Ona dela pač, kar delajo vsi... Kruh je konjsko meso... Oh, zaradi nje nisem v skrbeh... Ona si zna že pomagati. Njen oficir...«

Zamišljeno je skomizgnil z rameni:

»On je bolj v ognju kakor kdaj. Oni dan se je bil pri Malmezonu kakor besen... No da, če ima tudi svoje napake, strahopeten vendar ni... Toda mislite si lahko, da ga je to še bolj raznetilo... Predvčerajšnjem je bil na čelu mobilistov pri naskoku, ki so ga poizkusili na mestno hišo...«

»Naskok so poizkusili... zakaj?«

»Zdaj gre za to, ali naj ostane provizorična vlada, alj ne... So taki ki jo hočejo imeti — so tudi takšni, ki je ne marajo več... Ne bo dolgo, da se pokoljejo med seboj...«

»In kaj dela Teodor pri vsem tem?«

»Teodor drži seveda z divjaki, s tistimi, ki hočejo obrniti vse narobe... Zdi se mi res, da nori, in Parižanka ga hujska neprestano... Veste, zdaj sta čisto skupaj... In če bi slišali njune govore...«

»Kje pa govorita?«

»V klubu Clanincev... saj sem vam že pravil o njem. Oni večer sem bil tam... iz radovednosti... Ni daleč od koncerta... komaj par korakov — na bulvarju... Vrnil sem se ves preplašen... ne toliko od tega, kar pravi on... pač pa od reči, ki jih kvasi ona... Parižanka. In videti bi jih morali, kako poslušajo to... kako ploskajo... No,« je dejal in obrnil razgovor, »stvar je pač ta, da imam jaz sedaj prav lahko službo... Dovolj mi ostaja časa, da bom hodil lahko nakupovat in vi, Marta, storite mi uslugo in pazite nekoliko nase... Takšnih reči ne smete zanemarjati — vi, ki dojite... Najbolje je in najprej boste okrevali, ako ležete takoj v posteljo...«

Poslušala ga je.

Oh, da! Kdo je želel bolj goreče od nje same, da bi postala kmalu zdrava in močna.

Ko je nasitila hčerko, je legla v posteljo.

Florestan ji je dejal med tem:

»Nekaj imam opraviti..., a vrnem se kmalu...«

Pol ure nato se je pojavil z zavitkom v roki.

»Evo vam lipovega cvetja... To bo izboren čaj...«

Skuhal ji ga je. In ko ga je izpila je dejal:

»Zdaj pa se odenite dobro... da se spotite... Ostanite tako in pazite, da se ne razodenete!«

»Kaj bo pa z malo?«

»Tudi za njo je poskrbljeno.«

Izvlekel je škatljico:

»Kaj pa je to, a?... Dobra mlečna moka, ki sem jo kupil ravnokar.«

»Oh prijatelj... blaga duša... kako drago pa ste plačali to?«

»Ne govoriva o tem... Ali se bo smejala, ko se zbudi... Nocoj bom jaz dojilja... vi pa se odenite čez glavo, veste... Le zaspančkajte uboga Marta...«

Bratom Sokolom

in vsem onim, ki se nameravajo udeležiti letošnjega **izleta »Slovenske Sokolske Zveze« dne 10. avg. 1913 v Novo mesto**

ob priliki 25letnice tamkajšnjega Sokola, opetovano naznanjamo, da bo vozil posebni vlak po sledečem voznem redu:

Odhod iz Ljubljane, južni kolodvor ob 6.55 zjutraj, odhod iz Ljubljane, dolenjski kolodvor ob 7.05 zjutraj, odhod iz Škofljice ob 7.23, odhod iz Grosupljega ob 7.54, iz Radohove vasi ob 8.46, iz Trebnjega 9.07 zjutraj, prihod v Novo mesto 9.55 dopoldne, povratek iz Novega Mesta ob 9.11 zvečer, prihod v Ljubljano ob 12.14 ponoči.

Vožnja **tja in nazaj**: iz Ljubljane južni kolodvor II. razred K 4.90, III. razred K 2.70; iz Ljubljane, dolenjski kolodvor II. razred K 4.50, III. razred K 2.50; iz Škofljice II. razred K 4.10, III. razred 2.20; iz Grosupljega II. raz. K 3.50, III. raz. K 1.90; iz Radohove vasi II. razred K 3.70, III. razred K 1.80; iz Trebnjega II. razred K 2.10, III. razred K 1.10;

Vozni listki prodajali se bodo **pri postajnih blagajnah pred odhodom vlaka.**

Da se prepreči naval, osobito na ljubljanskih postajah, priporočamo bratom načelnikom, da poberejo zneske za voznino od posameznikov in skupno kupijo vozne listke.

Pozivljamo vas bratje, da se izleta udeležite v čim večjem številu!

Na zdar!

Predsedstvo »Slovenske Sokolske Zveze.«

Štajersko.

Obrež pri Središču. Sokolska slavnost, ki se je vršila 3. avgusta na vrtu gostilne Rakuša v Obrežu, se je krasno obnesla. Velik vrt, ozaljšan od naših vrlih deklet, po katerem so se vrstili šotori, je bil posebno proti večeru poln ljudi. Gotovo je škodovala ploha, ki se je vlila takoj popoldne, mnogo, da ljudje niso zaupali vremenu, in jih je mnogo ostalo doma. Če bi bilo lepo vreme, bi prišli ljudje celo iz Medjimurja. Toda ta naliv je hitro ponehal in točno ob pol 4. uri je zaigrala središka narodna godba pod spretnim vodstvom našega g. Serajnika, nastopila sta mešani in ženski zbor in zapela nekaj lepih pesmic, za kar sta žela obilo pohvale. Slišali smo, kar smo pričakovali, ko so nam znane velike zmožnosti g. Serajnika. Bog nam ga ohrani še mnogo let! Nastopil je nato govornik g. dr. Šalamun, obrežki rojak, in očrtal pomen in namen sokolstva. Odobravanje je bilo burno. Po govoru je nastopil središki naraščaj, s prostimi vajami, z in brez zastavic, nato varaždinske sokolice v prostih vajah, središki in sosedni slovenski sokoli so nato izvajali ljubljanske proste vaje. Na orodju je telovadil središki naraščaj, tudi sokoli so lepo napredovali, kajti vkljub temu, da je društvo mlado, ima že lepo število dobrih telovadcev. Varaždince pa moramo pohvaliti zaradi njihove preciznosti pri telovadbi, kakor tudi zaradi njihove ljubezni do Slovencev. Kajti vidimo jih pri vseh slovenskih prireditvah v Slovenskih goricah, povsod so takoj domači, od njih je slovo vsikdar najtežje, kajti mi čutimo in oni čutijo, da smo bratje. Varaždinski sokoli so proizvajali ponoči proste vaje z bakljami, nekaj novega, česar še nismo dosedaj videli. Bajno je izgledalo to ponoči, gotovo je pomagala k temu njihova izurjenost. Zato smo jim hvaležni. Celi program je bil toraj zelo velik, telovadba je trajala do pol osmih, varaždinski sokoli so nas očarali s svojimi prostimi vajami z bakljami še pozneje. Prosta zabava je bila vesela, neprisiljena. Sokolska ideja prodira, središki Sokol sam pa je napredoval v moralnem, kakor gmotnem oziru. Tako naprej! Na zdar!

Vitan pri Središču. Pri drugi občinski volitvi dobila napredna stranka večino. (Pri prvi zmagali klerikalci popolnoma.) Splošno vidimo, da zmaguje napredna misel tukaj v vzhodnem Štajerju. Nič ne pomaga, če se tolaži črna jata, da od sedaj ne bomo napredovali. Slaba tolažba, vidimo, da vas je strah. Središče, Obrež, Vitan. Pridejo pa še druge občine.

V Žalcu se vrši v nedeljo 10. avgusta na vrtu in v vseh prostorih restavracije pri kolodvoru ljudska slavnost Ciril-Metodovih podružnic. Slovenke, Slovenci iz trga in sosešcine prihitite ta dan k nam, pokažite, da vam je na srcu procvit Družbe, ki brani našo mladino pred potujčenjem, ki nam brani našo slovensko zemljo. Živimo v slovenski savinjski dolini, tem večja je naša dolžnost, da se spomnimo narodne meje ter žrtvujemo za naše predstraže. Prosimo sosednje podružnice, da nas ta dan posetijo, da se tako utrdi med sebojna vez. Začetek slavnosti ob pol štirih popoldne, igra polnoštevilna celjska narodna godba. Vstopnina 50 vin.

Dnevni pregled.

Zvišanje rekrutnega kontingenta, to je najnovejša »vesela« vest z Dunaja, odkoder sploh prav pogostoma prihajajo poročila o raznih zviševanjih naših dolžnosti in zniževanjih naših pravic. Davkov v raznih oblikah moramo plačevati vedno več, rekrutov moramo dajati vedno več, pravic pa — vsak dan manj. Kaj neki mislijo na Dunaju? Ali naj smatrajo za živino, s katero se dela kar se hoče, ker mirno prenaša svoje gorje dokler ne pogine? Kakor se zdi, res nimajo na Dunaju boljšega mnenja o nas — po naši lastni krivdi, ker smo taki strahopetci, da se vstrašimo vsake prikazni, ki nosi na glavi uradno kapo, pred vsakim Nemcem se ponižujemo v prah in smo menda srečni, da nam je v Avstriji sploh živeti dovoljeno. **o.**

Sv. oče simpatizuje z balkanskimi Slovani. Včerajšnji »Slovenec« priobčuje naslednjo važno brzojavko iz Rima: »V avdijenci škofa Mahniča, pri svetem očetu je Sveti oče izrazil tekom pogovora svoje simpatije na balkanske Slovane. Blagor balkanskim Slovanom! Sedaj bodo rešeni vseh križev in težav, kratko povedano, oni so sedaj »na konju«, »Slovenec« pa tudi, ker je s to brzojavko dokazal, da je vedno aktualen in da ima vedno najnovejše in najvažnejše brzojave iz najbolj informiranih krogov. **L.**

Tradicije, koprnenje po rešpektu, zgrešen ponos in drugo... Socialna demokracija bi rada pridobila učiteljstvo zase. Vsem bi bilo potrebno, rikalci zase. Vsem bi bilo potrebno, vsem bi koristilo, vsem lahko pomaga — na konja. Faktično je danes malo učiteljstva klerikalnega na Slovenskem, ker stavba političnih nezreležev in koristolovcev se bo kmalu podrla — na katero zidajo klerikalci. Mnogo je slovenskega učiteljstva s socialističnim naziranjem v današnjem političnem in socialnem življenju: liberalnih načel — ali bolje rečeno — načel liberalizma, ki slone na temelju individualizma in njega skrajne »svobode«, se pa učiteljstvo ni nikdar oklepalo. Pač pa je iz popolnoma — in le iz — nacionalnih ozirov podpiralo vedno tisto kulturno napredno strujo s katero se je kril njega narodni in kulturni šolski program, t. j. svobodomiselno in narodno strujo. Slovenske narodne meje so nam preblizu vkup, da bi z internacijonalnim popuščanjem se dali ugonabljati v obmejnih krajih. Če danes ne bomo narodni šovinisti, sploh ne bomo našli v sebi odporne sile za borbo narodne ohranitve. To so tradicije, katerih je socialistična stranka na Slovenskem sama kriva. Mi vemo, ki imamo šolo v rokah! Naj spomnimo samo na glasovanje socialistov v tržaškem mestnem svetu za »Lego Nazionale« in proti »Ciril Metodovi družbi«, pa nam je dovolj; ker v javnosti tudi laški socialisti priznavajo tržaškim Slovencem upravičenost do šolstva v mestu — glasujejo pa dosledno proti Slovencem, kjer pride nacionalno vprašanje vmes. Niso samo načela: Včasih je taktika stranke več od načel! **§.**

Naj si snamejo gospodje črne naočnike; pa nas bo videla tudi »Zarja« v pravi luči in potem ne bo pisala o strahovih, ki jih med učiteljstvom ni. Včerajšnja »Zarja« piše: »Pravi proletarski sloj je učiteljstvo. Včasi se je ta slutnja že pojavila v njegovih vrstah. Ali še ga premočno ovirajo »tradicije«. In pa zgrešen ponos. Učitelji hočejo biti prištevani gospodi, zato se »ne morejo« pajdašiti z delavci. Boli jih, da ne uživajo rešpekta, po katerem so koprneli že v učiteljišču; namesto da bi pokazali pest in — figo, onim, ki jih sistematično prezirajo, pa iščejo in iščejo stezo, po kateri bi sami prišli med nje. Ne razumejo še, da bi bil ugled ki bi si ga sami priborili s ponosnim bojem, več vreden od onega, ki se jim milostivo in — pomilovalno priznava. Ali tudi zanje pride čas, ko bo dovolj izkušenj in kadar bo kri med njimi dovolj pomlajena.« Drugi ljudje, drugi časi! **§.**

Kaj vse nam zamerijo? Vsled presojanja zadnjih balkanskih konfliktov smo padli v nemilost kazinotov, in nekaterih Slovencev, ki mislijo, da je »nepristranost« njihova najlepša dolžnost, v resnici je pa njihova glavna lastnost puhloglavost in duševno lenuharjenje in strah pred principi. Nekateri so nam zamerili, da nismo hoteli pisariti, da so Srbi Jugoslovanstvu dolžni da se dajo razkosati od Bolgarije in njene zaščitnice. Drugi so nam zamerili, da smo obsodili nesramno zahrbtnost Bolgarov, ki so po noči napadli srbske postojanke med tem, ko so par ur pred tem gostili srbske častnike, da jih uverijo v svoji »ljubezni« in o gotovosti mira. Objekt, puhloglavci se jezijo, ker nismo hoteli na krščansko socijalni način ploskati lumparij, ki tiči v tem, da so Bolgari dan pred svojim zahrbtnim nočnim napadom pošiljali proteste velesilam, češ, da so Srbi začeli vojno. »Človekoljubi« se vam čudijo, da nismo od veselja plakali, ko smo čitali o bolgarskih grozodejstvih, ki obstoje v iztikovanju oči, rezanju ušes in nosov. Še celo »Edinost«, ki je prva prinesla to poročilo se je zgražala, ko smo ga prinesli tudi mi. Res: »pristransko! In ker vsega tega nismo hoteli, nas psujejo — seveda iz same togote, ker smo prinašali poročila, katerih istinitost morajo danes vsi potrditi, tudi oni, ki so pisali o uničenju timoške divizije.

»Dan je absolutno srbofilsk« je zapisal včeraj »Slovenec« najbrže z namenom škodovati in zmanjšati vpliv našega lista na slovensko javnost. Klerikalne »objektivneže« jezi točnost »Dnevovih« poročil in moško odkrito stališče.

»Pametno besedo« čitamo v praški »Union«, besedo, ki je pa seveda ni redakcija lista kriva. Piše: »Prvo napako je storila Bolgarija in je neopravičeno za posledico teh napak delati Srbe odgovorne. Kaj pa še hočete od Srbov v interesu slovanske stvari? Ali naj bi si to ljudstvo pustilo odsekati glavo? To bi mu najbrže zagotovilo slovanske simpatije... V resnici je že neznosno v enomer slišati o Lozengradu, Bunar Hisarju, Čorlu in brati o »26.000 mrtvih in 60.000 obstreljenih in razsekanih pohabljencih«. Le te drugačne žrtve, žrtve za ljudstvo, ki dušo naroda globoko ranijo in Srbija je ravno teh žrtev tekom bolkanske tragedije toliko doprinesla, da moramo znamenje, ki se ji skuša vtisniti, kar najodločnejše zavrniti. Dobro tako! In povdariti moramo, da bi Bolgari najbrže ne kazali takšne megalomanije, če bi jih bili slovanski listi pravočasno opozorili na dostojnost in slične potrebne reči.

»Hotel Trabesinger« v Celovcu je vrnil »Dan«.

Za družbo sv. C. in M. sta dala lekarnar Jožes Avčik iz Ribnice 10 K in 1 K neimenovan dijak iz Ribnice mesto razsvetljave ob priliki zlate maše. Tako je prav!

»Straža«, letošnje žetve in — drugo. Zadnja »Straža« prinaša pod zgorenjim zaglavjem neki članek. Ko smo opaili ta napis, smo ga seveda brali z veliko pozornostjo, kajti nadejali smo se, da prinese članek kak donesek k zadnjim nezgodam, pa smo se prav pošteno prevarali. »Stražin« članek pač razpravlja nekaj malega o ogrski pšenici, koruzi, ovsu itd., gališkem krompirju, nižjeavstrijskem vinu itd., a z domačimi stvarmi se pa očividno kar nič noče muditi. Da, celo o severoameriškem bombažu se bere mnogo, nikjer pa ne, kako odpomoči domačemu ljudstvu zbog velikanskih nesreč, ki so ga zadele druga za drugo v pretečenih tednih. Kaj pa nas danes briga, kako drugodi, ko imamo sami povoda dovolj, slišati in zahtevati, kaj imamo pričakovati od bližnje bodočnosti, ki trka v vedno obupnejši obliki že danes na naše domove. Tudi pri nas imamo milijonsko škodo, a kedo jo bo pomagal pokriti? Gg. pač mislijo, da bomo imeli dovolj v tolažbo, če beremo, da je še od lani v rokah raznih židov dovolj moke, ki jo bodo prodajali iz Ogrske sem, za drag denar, ali pa, če nam zagotavljajo, da Poljaki niti toliko krompirja ne bodo pridelali, da bi ga imeli dovolj za hrano, kaj še za kuhanje špirita. Namen »Stražinega« članka ni prav nič druzega, kot s tem, da se piše o vsem mogočem drugem, a le ne o domačih potrebah.

Konj ga je težko poškodoval. Dne 4. t. m. se je pasel konj posestnika I. Ostaneka iz Mačkovca, občina Šent Lovrenc na travniku blizo domače hiše. Štiriletni sinček omenjenega posestnika se je približal pasočemu konju in ga je udaril s palico žival pa je udarila s kopitom otroka v obraz. Pri tem je zadobil deček znatne poškodbe na nosu in na čelu. Težko poškodovanega otroka so pripeljali v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu. Sodijo, da bo fant težko okreval. Pri tej nesreči se lahko omeni, da je temu otroku lansko leto odrezala slamoreznica tri prste desne roke.

Napad na avtomobil. V rimski Kampanji je bil avtomobil bankirja Parisija te dni napaden s streli iz pušk. Štirje člani obitelji so bili ranjeni, med 32letni sin Aleksander težko, vendar pa ne smrtno. Neki železniški čuvaj je videl tri sumljive osebe, ki so se potikale po okolici. Dva napadalca so prijeli.

Najdena »Titanic«. Kakor se iz Novega Jorka poroča, je kapitan nekega parnika, ki je priplul v tamošnjo luko, javlja, da je opazil am, kjer se je lani potopila »Titanic«, prednji del pogreznjene ladje na podmorski pečini, katero so tukaj že davno slutili, pa ni bila zaznamovana v pomorskih kartah. Izključeno ni, da je kleč povzročila katastrofo ladje; to bi bilo važno za odškodninsko tožbo proti parobrodni družbi. Vlada je takoj uvedla preiskavo.

Avtomobilska nesreča. Štiriintrideset delavcev drevesnice v Waltham Crosu na Angleškem se je dne 4. . m. z motornim omnibusom vračalo z izleta. Na strmi cesti blizu Hiddesdona se je moral avtomobil izogniti nekemu kolesarju, pa se je prevrnil. Delavci so bili pometani iz voza. Eden je bil na mestu mrtev, drugi je umrl na poti v bolnišnico, 14 jih je težko poškodovanih, med njimi jih je šest v smrtni nevarnosti.

Utonil je ta ponedeljek na Planini pri Vipavi 17leten fant Edvard Šekelj. Spustil se je v vodnjak po brento, pa se mu je utrgala veriga in padel je v vodo, katere je bilo v vodnjaku nad dva metra. Izvlekli so ga kmalu, toda vsi poskusi oživiti ga, so bili zastonj.

Veliko tatvin se je izvršilo na semnju v Cerknici. Pa orožništvo je takoj pogruntalo pravega krivca in je aretiralo že petdesetkrat predkaznovanega **dninarja, nevarnega vlomilca, žepnega tatu in lumpa sploh** Antona Krebelja iz Košane. **Sedaj že** sedi hvala bogu v luknji.

Čevlje, kavo, sladkor, nit in peresa so ukradli nedavno neznani tatovi trgovcu Francu Lahu iz Podgore pri Ložu. Tudi 6 K denarja so odnesli. Orožništvo jih zasleduje.

Jelke so ugajale neznanim tatovom. Ukradli so jih te dni posestniku Ivanu Lenarčiču iz Nove vasi. 80 K so bile vredne. Orožniki poizvedujejo za tatovi.

Pa še ena tatvina. Koncem preteklega meseca so vlomili neznani storilci v shrambo za jedila restavraterja Matije Dolničarja iz Šent Petra na Krasu in so odnesli več mesa in klobas v skupni vrednosti 180 K.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Napoleon in žene. Malo je skoro znano, da razun vladarskih dolžnosti in skrbij je imel cesar Napoleon tudi marsikako drugo in prav pošteno delo z ženami. In največ neprijetnosti so mu napravile ravno one žene, ki s bile z njim sorodne. Napoleon je imel — kakor je znano — tri sestre. Elizo, Karolino in Pavlino, ki so napravile malemu Korzijancu več skrbi od njegovih vladarskih zadev. Pogosto se je pritoževal na svoje sorodnice. Ponosno, najstarejšo Elizo je zadovoljil s tem, da jo je imenoval in postavil za neapoljsko vladarico. To je bilo precej poceni, ker je imel korzijanski zmagovalec v svojem seznamu vedno precej raznih tronov. Najdražja mlajša sestra Pavlina, najkrasnejša od vseh njegovih sester. Ta se je »zadovoljila« biti kraljica — morda, to se pravi vseh mogočih modnih posebnosti one dobe, kar pa je Nap. veljalo več nego vzdrževanje celega dvora. Leta 1806. je daroval cesar svoji sestri kneževino guastalsko, ampak krasna vladarica ni dolgo vladala. Dobička od kneževine je imela premalo in to ni zadostovalo njenim razmeram. Zato je Pavlina prodala svoj knežji stolček za stalno rento štiristotisoč frankov. Pavlina, drugače Carlotta, je bila — kakor smo že poročali — izmed Napoleonovih sester najlepša, najbolj priljubna, pa tudi najlahkomišljenejša. V svojem petindvajsetem letu je bila že večkrat omožena. Njen neuklonljiv temperament je napravil Napoleonu silno sitnosti. Pavlina se je posmehovala najbolj pomembnim osebam na Francoskem, delala se je norca tudi iz žene svojega brata in je tudi svojega brata večkrat »povlekla«. Ampak kljub temu jo je imel Napoleon izmed vseh najrajši. To pa zato, ker je bila pri vsi svoji bujnosti in lahkomiselnosti odkritosrčna in je imela svojega brata resnično rada. Po Napaleonovem padcu je hotela spremljati svojega brata v njegovo izgnanstvo in je hotela z njim pretrpeti vse njegove križe in težave v času, ko so ga bili vsi zapustili. Po njegovem povratku iz Elbe mu je žrtvovala vse svoje imetje, svoje dragocenosti in kinč, samo, da bi imel sredstva za nadaljno akcijo. Ko je prišla iz Sv. Helene novica, da je Napoleon težko bolan, je zaprisegla Pavlina lorda Liverpola, da ji dovoli stanovati pri njem in mu streči. Vendar ta prošnja je bila zaman. Ko je prišla vest o bolezni Napoleonovi v Francijo, je bil že veliki francoski junak že mrtev skoro dva meseca. In Napoleon se je še v svojih poslednjih trenotkih spominjal svoje lahkomišljene, ampak vendarle dobre sestre. Ravno tako malo sreče je imel Napoleon pri ženskah, s katerimi je imel razmerje, različno od rodbinskega. Kot pravi konzul se je seznanil s slavno pariško tragedko Georgesovo. Zanimivi so spomini igralke, v katerih omenja svoje stike s konzulom. S teh memoarov se kaže, kako je bil Napoleon nežen v ljubimskih zadevah. Ampak s teh memoarov se vidi, da krasna tragedka Napoleona ni prav nič marala. Mož je imel velik trebuh, za ženske pa malo razuma.

Vatikansko sorodstvo. One dni se je vršil v Rimu dvoboj, ki ima precej romantično ozadje. Pred leti je poveril španski pretendent don Carlos slikarska dela v svoji vili v Reggiju slikarju Filipu Folchiju. Folchi je bil sicer oženjen in oče več otrok, toda to ga ni prav nič motilo, da bi ne začel zalezovati lepe Elvire, pretendentove hčerke. Vroča južna kri je pognala v Elviri strastno ljubezen do slikarja. Ko je Folchi dovršil dela, je prejel lepo plačilo, kot nagrado je pa odpeljal še lepšo Elviro. Parček je več let živel zelo srečno. Elvira je imela toliko dohodkov, da nista imela prav nikake skrbi. Za kratek čas se je njima rodilo več otrok. Za otroke prave žene in za njo samo se seveda slikar ni prav nič brigal. Te dni pa se je sprl z rimskim knezom Delgradom, ki je bil menda slikarjevi ljubici dolžan nekaj lir. Iz prepira je nastal dvoboj, v katerem je bil Deldrago na glavi težko ranjen. Ljubimec hčere španskega pretendenta Filip Folchi je nečak prelata Folchija, ki je bil svoj čas blagajnik Petrovega novčiča. Ta blagajnik je bil zaigral na borzi kakih 12 milijonov vatikanskega denarja, seveda s privoljenjem takratnega papeža Leva XIII.

Ljubljana.

— **Katoliški shod** bi hoteli klerikalci na vsak način pokazati kot nekako slovansko prireditev, za katero bi se morala navdušiti cela Ljubljana in delati štafažo klerikalni prireditvi. Pa ne bo nič od tega. Poljaki ko sicer Slovani, Hrvati pa celo Jugoslovani, ali oni Poljaki in Hrvati, ki pridejo v Ljubljano na katoliški shod, ki je pravzaprav čisto navadna prireditev klerikalne stranke, se bodo pač morali sprijazniti s tem, da jih pozdravijo v Ljubljani samo klerikalci, medtem ko bodo stali neklerikalni Ljubljančani hladno po strani, kakor bi tudi klerikalci stal hladno po strani, ako bi prišli na kako napredno prireditev v Ljubljani zastopniki drugih slovanskih narodov. Na katoliški shod Poljaki in Hrvati pravzaprav niti ne prihajajo v Ljubljano kot Slovenci, ker v Slovanstvu se bo na tem shodu menda prav, malo govorilo, temveč prihajajo kot klerikalci in se jim menda samim zdi kot samo po sebi kumljivo, da jih sprejmejo in pozdravijo samo njihovi somišljeniki.

— **Selo pri Ljubljani.** Na Selu životari na čez mero zadolženemu posestvu klerikalni župan Joža Oražem. Ta reprezentant klerikalnega gospodarstva v Mostah, ima posestva zadolžena na 92.000 K. Obenem je pa tudi kot župan Moščanov in gospodar občine. Občinsko gospodarstvo je občanom prikrito. Občanom je znano samo to, da je Oražem strasten klerikalen agitator. Kot župana ga ne poznajo, ker se briga za vse drugo, le za blagor občanov ne. Najboljši dokaz za to je, da glasilo klerikalne stranke obsoja njegovo klerikalno gospodarstvo od preteklega tedna. Med občani nima nikake zaslombe, podpira ga edino le še deželni odbor. Oražem to dobro čuti, da ima proti sebi velikanski odpor. Ali on se ne umakne, ker sedi pri polnem koritu, zato tudi ne vidi in ne sliši, kakor divji petelin kadar poje. Njegova eksistenca odvisi od miloćarov klerikalne stranke. Moste imajo klerikalen občinski odbor. Odborniki so minoriteta v rokah Oražma. Pred letom se je v Mostah pojavil legar. Letos ob istem času ravno tako, in to vselej pred durmi župana samega. »Slovenec« škofovo glasilo mu je dokazal, da je nesposoben za župana, ko je klical vse oblasti, da mu naj pomagajo pri njegovem zanikrnem občinskim gospodarstvu. Že večkrat smo pisali, da so zdravstvene in varnostne odredbe v Mostah najslabše in to nam je »Slovenec« sedaj potrdil. Oražma poznamo le kot tip pravega klerikalnega agitatorja in druzega nič. Njegovi lastni somišljeniki sedaj priznavajo, da so si kopali svoj lastni grob. S pomočjo svojih agentov je bil izvoljen za župana. Županuje pa tako, da se bogu smili. (Za sebe prav dobro.) Tako je sedaj občinsko gospodarstvo v Mostah prišlo pod klerikalno vlado na psa.

— **Deklamacijski večer** priredita g. Milan Skrbinšek, režiser in igralec in g. Josip Šest, igralec **dne 16. avgusta** v mali dvorani **»Nar. doma«.** O natančnejšem programu bodemo poročali.

— **Cvetlični dan in veselica podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Sp. Šiški.** Prireditev se je kar najbolje obnesla in izkazuje cvetlični dan 311 K 55 v in veselica 62 K 85 v skupaj 374 K 40 v čistega dohodka. Prijetno dolžnost izpolnjujemo, ko se tem potom najtoplejše zahvaljujemo

vsem, ki so pripomogli k tako izdatnemu uspehu, posebno vsem sodelujočim gospem in gospodičnam. Zahvaljujemo se nadalje vsem darovateljem cvetja in dobitkov, kakor tudi pevskemu in tamburaškemu zboru za prijazno sodelovanje. Izpolnili ste svojo narodno dolžnost, častno za napredno Šiško in pokazali, da prav pojmujete važnost narodne obrambe za naš obstoj.

— **Kongres narodnih organizacij**, kateri se vrši v dneh 15., 16. in 17. avgusta v Ljubljani bode velike važnosti za vsa slovenska strokovna društva. Kongres ima namen pojasniti vse socialne krivice, ki se godijo v tako mnogih slučajih, poučiti zastopnike društev in organizacij, kako te krivice odpraviti. Ima pa tudi namen **pregledati stanje narodnih organizacij** ter dati navodila za **razširjenje strokovnega gibanja po vsem Slovenskem.** Važno vprašanje je tudi določiti **stike med vsemi slovenskimi strokovnimi društvi**, kar smo doslej tako zelo pogrešali. Odboru za sklicanje kongresa se je posrečilo pridobiti najboljše strokovnjake na Slovenskem, kateri bodo poročali. Zato je dolžnost vseh slovenskih strokovnih društev in organizacij, **da pošljejo čim več odposlancev na ta važen kongres.** Doslej se je vse premalo pojmoval pomen strokovnega gibanja, kongres pa bode dal novega življenja v strokovna društva, ter vlil veselja do dela v njih, kakor tudi veselja do ustanovitve novih društev in podružnic. Prihodnji **teden** se priobči oficijelni oklic v vseh slovenskih listih, na kar že sedaj opozarjamo vsa društva in posameznike, ki se zanimajo za strokovno gibanje.

— **Velik manifestacijski shod** se vrši v nedeljo, dne 17. avgusta ob priliki **kongresa narodnih organizacij v Ljubljani.** Kot glavni govornik nastopi gospod dr. Josip Mandič iz Trsta. Shod bode velike važnosti z ozirom na sklepe kongresa, zato že sedaj opozarjamo vsa strokovna društva in sploh vse slovensko-narodno občinstvo, da se shoda mnogobrojno udeleži.

— **Velika narodna veselica, dne 17. avgusta** bode prirejena v širšem obsegu, ter se bode obširen in krasen vrt «Narodnega doma« ljubljanskega spremenil v pravi paradiž. Postavljeni bodo paviljoni za vino, pivo, zvečer pa bode čarobna razsvetljava vrta. Sodelovala bode izborna godba N. D. O. iz Trsta in za ples še posebna godba. Natančneje prihodnji teden.

— **Tržaški Slovenci v Ljubljani.** Povodom velikega shoda in veselice dne 17. avgusta priredijo tržaški Slovenci poseben vlak v Ljubljano. Upamo, da Ljubljančani te vrle bojevnike ob obali Adrije dostojno sprejmejo.

— **Surovost klerikalnega mitniškega paznika na Dol. mitnici,** katero zadnje čase uganja, mora vsakega četudi nekoliko bolnega človeka z ravnotežja spraviti. Dne 4. t. m. peljala se je Marija Magister iz Ljubljane domov na Dolenjsko cesto. Na vozu je imela svoja dva otroka in služkinjo. Ko pride do mitnice skoči omenjeni paznik h konju, ga zagrabi in sune tako, da je konj padel in se tudi hudo poškodoval. Žival pa je bila gotovo bolj pametna kakor besni paznik. Temu se je zahvaliti, da se ni pripetila kaka druga nesreča. Za danes toliko, odločilno besedo bode itak govorilo sodišče.

— **V mestni klavnici** se je zaklalo od 20. junija do 27. junija t. l. 66 volov, 2 bika, 8 krav, 98 prašičev, 202 teleta, 41 koštrunov, 12 kozličev. Vpeljanega mesa je bilo 364 kg, zaklane živine se je vpeljalo 10 telet, 2 kozliča.

— **Umrli so v Ljubljani:** Cotman Marijan, 4 mesece. — Golob Helena, 59 let. — Pinosa Marija, 33 let. — Kalan Josip, 19 let. — Tratnik Franja, 56 let. — Žitnik Ivana, 64 let. — Sajevic Marija, žena mizarja, 42 let. — Garbajs Leopold, 9 mesecev.

Hčerka gosp. Bernatoviča je odpotovala danes v Pariz, da nakupi najnovejše j esenske in zimske modele.

»Odvetnica«, krasna slika iz življenja kakor tudi izborni mistični film »Pogodba Don Juana s satanom« se danes zadnjič predvaja. Jutri »Špekulant z žitom«, sijajna Nordiskdrama. V soboto »Kolo sreče«. Kriminalni roman. V torek »Deklica iz vsetržnice«.

— **Loterijske številke:** Gradec: 73, 15, 22, 32, 43. — Brno: 26, 8, 52, 20, 51.

Trst.

NOV SLUČAJ WIESERJA.

Slavno uredništvo! Izvolite sprejeti slučaj, ki se je pripetil potnikom na državni železnici. Z vlakom, kateri prihaja v Kanal ob 1. uri ponoči, so prišli v Kanal še zadnji potniki, ki so se udeležili velikega ljudskega shoda v Gorici; v svrho protesta proti nasilstvom zloglasnega Wieserja. Ko so došli na postajo Kanal, kjer so izstopili, jih je čakal pri vlaku službujoči pomožni poduradnik Stariha, ter zahteval njihova imena, češ, da ima iz postaje Gorica nalog, naj popiše vse one, ki izstopijo v Kanalu ter jih naznani Wieserju.

In res, začel nas je popisovati ter ogledovati pri izhodu postaje kot ciklop ovce pred jamo, ko je iskal Odiseja. Čemu vse to? Zato, ker so ti udeleženci na kolodvoru omenjenega vlaka iz Gorice zapeli »Hej Slovenci! in je bilo baje slišati klice »Dol z Wieserjem!« Ako je tudi to res, ali ima službujoči pomožni poduradnik Stariha pravico ustavljati mirne potnike ter zahtevati njihova imena? Ako je bila krivda res taka, da je bilo treba, naj bi klicali orožništvo; ako pa to ni bilo potrebno, naj puste potnike v miru, ker dosedaj gospod pomožni poduradnik Stariha v Kanalu menda nima še oblasti policijskega ali žandarmerijskega funkcijonarja. Ako pa ima to oblast, naj mu železniška uprava da mesto uradniškega meča, katerega si tako želi, policijsko sabljo. — Na ta slučaj opozarjamo naše državne poslance.

Propadlega kandidata Angela Piricha, zagrizenega italijansko-nacijonalnega renegata, si morajo dobro zapomniti tržaški Slovenci. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah je izdal sporazumno z nekaterimi voditelji italijansko - liberalne stranke nič manj kot 1200 K med »hladne« volilce, ki niso vedeli, »zakaj gre.« Ta figura je zidarski mojster, in kakor človek, ki gleda le na dobiček (drugače bi se ne porenegatil), nikakor pa ne na lastno škodo, čeprav bije njegovo srce tako, močno za dvatisočletno kulturo, nikakor ni mogel prenesti tega, da bi ostal njegov mošnjiček, ki je bil prej napolnjen z 1200 kronami, prazen, ampak **poslal je račun za te izdane kronice na volilni odbor laško - liberalne stranke, zakaj ravnotako močno, kakor je bilo prej bitje njegovega srca za dvatisočletno kulturo, ravnotako močno se je oglasilo po volitvah poželjenje po zopetni pridobitvi brezuspešno izdanih 1200 K.** Tisti račun pa, lastnoročno pisan in podpisan od »velespoštovanega« zidarskega mojstra Angela Piricha, je prišel v roke Slovencem, na veliko žalost in sramoto Angela Piricha, in vseh »rahločutečih« laških nacionalcev, ki o vsi ti aferi niti ne črhnejo v svojih glasilih, ki pa se o vsaki drugi priliki širokoustijo naravnost ženijalno. — Mi želimo zidarskemu mojstru Pirichu prav mnogo sličnih uspehov in se prav od srca veselimo, da si je izpraznil svoj mošnjiček brez vsakega uspeha. Obenem ga prosimo, da nas obvesti, kadar se ga bo usmilil volilni odbor italijansko - liberalne stranke in mu izplačal 1200 K za »hladne volilce«. — Italijanske pisatelje pa opozarjamo na krasno snov in tega političnega Čičikova z njegovimi »hladnimi dušami«.

Otrok utonil v kadi. V ponedeljek, okrog poldneva se je zgodila v Rocolu pri Montebellu nesreča, ki je hudo zadela družino Miklavec, stanujočo v hiši št. 591. — Gospodinja Marija je ravno pripravljala kosilo ter se je nahajala v kuhinji, pred hišo pa so se igrali trije otroci. Najmlajši od njih je bil star komaj dve leti in pol. — Ko je bilo kosilo gotovo, je poklicala mati svoje otroke v hišo. Dva sta prišla takoj, tretjega, najmlajšega pa ni bilo od nikoder. Mati je mislila, da se igra otrok kje za vrtom, ki se nahaja za dvoriščem, zato je šla tja, da ga poišče. Toda ko je prišla za vrtič, se je pokazal grozen prizor. Njen otrok je bil potopljen z glavo navzdol v malo kad, ki je bila polna vode. Iz kadi so gledale samo nožice njenega otroka. Kriknila je in stopila h kadi ter potegnila iz nje njenega malčka. Ta pa ni dal od sebe nobenega znaka življenja. Na materino vpitje in jokanje so prihiteli pred hišo nekateri delavci, ki so bili zaposleni v bližini in nekateri sosedje. Ti so vzeli obupani materi otroka iz rok in so takoj poskusili obuditi revčka k zopetnemu življenju s pomočjo umetnega dihanja, toda vse njihovo prizadevanje je ostalo brez uspeha. — Med tem pa je nekdo tudi poklical zdravnika telefonično, a ko je prišel ta z avtomobilom z rešilne postaje in je pregledal otroka, mu ni preostalo nič drugega, kakor izjaviti, da je otrok mrtev. — Zdravnik je odšel, uboga mati pa se ni dala potolažiti. Pomisliti moramo tudi, kak udarec je bil tudi za otrokovega očeta Alojzija, mehanika v mehanični delavnici tramvajske družbe, ki je našel doma ko se je vrnil z dela, mrtvega otroka.

Ob cesti se je zastrupila. V ponedeljek zjutraj okrog 7. ure so nesle nekatere slovenske okoličanke v mesto mleko in zelenjavo. Na Montebellu so zaslišale ob cesti glasno stokanje. Ko so prišle bližje, so zagledale na tleh žensko, staro kakih tri deset let, ki se je zvijala od bolečin. Kmalu so spoznale naše kmetice, da se je ženska zastrupila, zakaj od nje se je širil oster vonj po kisovi kislini. — Nekatere so hitele takoj do bližnje vile Sartorio, odkoder je bil poklican zdravnik z rešilne postaje. Čez kakih 15 minut je že bil zdravnik na Montebellu, kjer je našel nesrečnico, kateri je izpral želodec najprej, potem pa jo dal prepeljati v mestno bolnišnico. — Okrog Sv. Jakoba se je takoj raznesla ta novica in ženske so takoj domnevale, da je ona ženska neka U., ki je že v soboto izginila iz hiše, a pozneje se je dognalo, da je to neka Petrina Onda, šivilja iz Trsta.

Nov šivalni stroj v zastavljalnico. Lucija D' Este, stara 52 let, doma iz sosednjega kraljestva, je kupila nov šivalni stroj na obroke, v zalogi »Singer« v ulici Carlo Ghega 13. Slučajno pa je izvedel naslednji dan zastopnik tvrdke »Singer«, da se pripravlja D' Este na odhod v Italijo, odkoder se ne povrne več. Šel je takoj na stanovanje D' Estove a ker je ni našel doma, jo je počakal. Ko se je vrnila, jo je dal aretirati. Na policiji je po dolgem izpraševanju vendar izpovedala, da je izvršila razne goljufije, ker je sklenila oditi v Italijo ter je potrebovala za to večjo vsoto denarja. Povedala je, da je nesla šivalni stroj v mestno zastavljalnico, kjer so ji izplačali zanj 60 K. Pri nji so našli zastavljalni listek in 50 K. — Peljali so jo v zapor, odkoder pride najprej pred sodnijo, potem pa v njeno domovino — po izgonu.

Mir na Balkanu perfekten!

Brzojavna poročila „Dnevovega“ posebnega poročevalca iz Bukarešta.

Hitro je bil sklenjen mir med Srbijo, Črnogoro in Grško (deloma tudi Rumunijo) z ene in Bolgarsko z druge strani. Oni, ki so se bali, da se bodo vlekla pogajanja v Bukareštu tako dolgo kot so se vlekla pogajanja v Londonu, bodo prijetno iznenadeni, ker mirovna pogajanja v Bukareštu so bila nepričakovano hitro končana, sporazum se je dosegel nepričakovano hitro.

Bolgarska je kapitulirala tudi diplomatično, ko je že vojaško kapitulirala ob Bregalnici. Zmago si sicer lastijo Grki, ki so s 120.000 mož broječo armado porazili s precejšnim naporom slabotno armadico generala Ivanova, ki je razpolagal samo s 30.000 možmi; tudi Rumuni se visoko nosijo, češ, da so oni premagali Bolgarsko, četudi niti enega naboja niso izstrelili, ker Bolgari proti njim niti enega vojaka niso poslali in so bili tudi že poraženi, ko je rumunska armada prešla Donavo.

Bolgari so bili poraženi ob reki Bregalnici in porazili so jih Srbi, četudi so bili od Bolgarov številno slabejši, ker so Bolgari postavili proti njim vso svojo armado, izvzemši onih 30.000 mož pod generalom Ivanovim, ki so se borili s celo grško armado in bili seveda poraženi.

To je potrebno konstatirati takoj, ker je zelo verjetno, da si bodo slavo zmage lastili Grki inRumuni, ki bodo gotovo poskušali omalovaževati ulogo Srbov v tej vojni, četudi **je jasno kot beli dan, da so Srbi vodili glavno ulogo in ustvarili s sijajno zmago v krvavi bitki ob reki Bregalnici pogoje za tak mir, kot se sklene v Bukareštu.**

Škoda je prelite krvi in ona bo še dolgo ležala kot težko prokletstvo na bolgarskih državnikih in generalih, ki so v svoji brezprimerni nadutosti in domišljavosti vojno izzvali. Zahteve Srbije so bile opravičene, ona ni mogla privoliti v to, da bi po zmagoviti vojni, v kateri je poteklo toliko srbske krvi, dobila samo par mest, Bolgarska pa da bi se nesorazmerno povečala na njeno škodo. Mirno so Srbi dokazovali Bolgarom opravičenost svojih zahtev, ti so pa naduto odgovarjali, da ne odnehajo za las in so še žalili Srbe, češ, da je njihova uloga v vojni s Turčijo bila sekundarnega, ali celo tercijalnega pomena. In končno so Bolgari izvršili še zahrbten napad na Srbe!

Bolgari so za vse to kaznovani. **Težka je ta kazen, ali upamo, da bodo Bolgari sedaj ozdravljeni od najnevarnejše bolezni, na kateri more bolehati kak narod od — megalomanije.**

Po sklepu bukareškega miru bo velikost Srbije podvojena. Pred vojno s Turčijo je znašalo njeno površje 42.000 kvadratnih kilometrov, **sedaj bo pa znašalo površje Srbije 100.000 kvadratnih kilometrov!** Slovenci, kot del velikega naroda jugoslovanskega se od srca radujemo temu skupnemu jugoslovanskemu uspehu in želimo Srbiji po krvavi vojni, ki je trajala skoraj leto dni, mirnega notranjega razvoja in pojačenja njene zunanje moči. **Njen ugled je silno ponarastel, z njim pa tudi njen vpliv in njena moč.**

O dogodkih današnjega dneva v Bukareštu smo prejeli od našega posebnega poročevalca naslednja brzojavna poročila:

VSE GOTOVO.

—an. Bukarešt, 6. avgusta ob 1.30 uri popoldan. (Brzojav našega posebnega poročevalca.) **V današnji dopoldanski konferenci med srbskimi in bolgarskimi delegati se je dosegel skoraj popolen sporazum. Opoldan je izjavil ministrski predsednik Pašič, da se mirovna pogodba podpiše jutri, danes je vse gotovo, v predkonferenci ob 3. uri popoldan se bodo imeli Bolgari odločiti o alternativi, da odstopijo Srbiji Strumnico in zadržijo Maleš in Pehčevo, ali nasprotno; Srbija dobi na vsak način Radovište.**

SPORAZUM MED SRBIJO IN BOLGARIJO PERFEKTEN.

—an. Bukarešt, 6. avgusta ob 7.45 uri zvečer(Brzojev našega posebnega poročevalca.) **Sporazum med Srbijo in Bolgarijo je perfekten in je bil ob 5. uri popoldan podpisan.**

Srbija dobi: Carevo Selo, Maleš, Radovište, Strumnica pa ostane Bolgarski.

SPLOŠNI MIR!

—an. Bukarešt, 6. avgusta, ob 7.45 zvečer. (Brzojav našega posebnega poročevalca.) **Ob 7. uri zvečer se izdelajo poslednji detajli v sporazumu med Grki in Bolgari, na koncu se proslavi zvečer zaključenje splošnega miru.**

URADNO POROČILO RUMUNSKE TELEGRAFNE AGENTURE.

Bukarešt, 6. avgusta. **Preko Dunaja podaja rumunska telegrafna agentura sledeče uradno poročilo:**

Ustmeno je bil mir v Bukareštu danes sklenjen in sicer na sledeči podlagi:

Strumica bo bolgarska, Kavalo dobi Grška.

Mirovna pogodba bo jutri ob 11. uri podpisana. Istočasno bo podpisana tudi pogodba glede demobilizacije.

GEŠOV ODŠEL S POSEBNO MISIJO V PARIZ.

Petrograd, 6. avgusta. **Bivši bolgarski ministrski predsednik Gešov, ki se je mudil v Petrogradu, je odpotoval s posebno misijo v Pariz.**

VENIZELOS BO ODSTOPIL.

Atene, 6. avg. **Takoj, ko se je razmere definitivno urede, odstopi grški ministrski predsednik Venizelos radi diferenc s kraljem.**

VOLITVE V INŽENIRSKO ZBORNICO V TRSTU.

Trst, 6. avgusta. **Danes so se imele vršiti volitve v novo ustanovljeno inženirsko zbornico v Trstu. Zbornica je za dežele Dalmacijo, Istrijo, Trst, Goriško in Gradiško. Volitve v italijansko sekcijo se niso vršile — temveč so bile vsled sporne interpretacije zakona z 2. januarja 1913 sistirane za tako dolgo, dokler ne izide od ministrstva potrebno navodilo. Volitve v slovensko in nemško sekcijo so se izvršile, rezultat se pa z ozirom na sistiranje volitev v italijanski sekciji ne objavi.**

TRI LETA BODO SLUŽILI.

Pariz, 6. avgusta. **Danes je senat sprejel člen 18 brambne predloge, v katerem se doba vojaške službe določi na 3 leta. Predloga je bila sprejeta z 245 : 48 glasovi.**

BOJ PRED MESTNIMI VRATI.

Kanton, 6. avgusta. Pred mestnimi vrati divja boj, katerega se udeležujete dve diviziji.

Slaba zmaga kamore na Goriškem.

Gorica, 6. avg.: Pri današnji ožji volitvi se imajo italijanski nacionalci zahvaliti za svojo zmago samo neslogi in nedisciplini Slovencev ter socialni demokraciji. Slovenci so sicer izdali parolo proti kamori od skupnega odbora, vendar **se je pojavila v njihovih vrstah opozicija,** ki ni hotela voliti za italijanske klerikalce. Na čelu te opozicije je bil Andrej Gabršček, ki je izdal oklic, naj volijo Slovenci mešano listo. Tako so njegovi osebni prijatelji volili za kamoro.

Gorica, 6. avgusta: **Pri današnji ožji volitvi je zmagala kamora s 15 glasovi večine.**

Gorica, 6. avgusta: Pri glavni volitvi v skupini mest in trgov je bilo razmerje sledeče: Slovenci 342 glasov, laški klerikalci 704, laški liberalci 1001, socialisti 53 glasov. Če bi se Slovenci držali parole in socialisti abstinence, bi bilo razmerje pri ožji volitvi sledeče: Kamora 1001, opozicija 1046 glasov. **Ker pa je razmerje le preveliko, ni pomisleka, da so socialisti volili z italijanskimi nacionalci.**

Gorica, 6. avgusta. Udeležba pri današnji ožji volitvi je bila posebno v Furlaniji od strani klerikalcev večja. V Gorici so kamoristi prignali vse do zadnjega moža na volišče. Vsled zmage vlada veliko veselje med kamoristi.

Gorica, 6. avgusta. Podrobni izid današnjih ožjih volitev je sledeč: **Italijanski nacionalci:** I. Bombig 1181, dr. V. Cesciutti 1175, dr. V. Pascoli 1171, dr. P. Pinavsig 1177; **italijanski klerikalci** (opozicija): dr. A. Pontoni 1136, Fr. Simzig 1131, Peter Culot 1111; od opozicije podpiran samostojni kandidat dr. A. Rebulla 1111 glasov.

* * *

TELEFONSKO POROČILO »DNEVU« IZ GORICE.

Gorica, 6. avgusta. (Ob 11. ponoči.): Volilni boj je bil od italijanskih nacionalcev naravnost srdit. Tudi udeležba je bila večja od glavnih volitev in sicer naravnost ogromna. Volilo je 90 odstotkov vseh volilcev. V Gorici je izdal združeni narodni odbor parolo in oklic, da voli z opozicionalno stranko in s tem uniči kamoro in nje nasilno moč. Agitacija se je vršila tudi potom »Soče«. Slovensko občinstvo je bilo navdušeno, da se upropasti kamora.

Zadnji dan pa je par propalih političnih veljakov izdalo na svojo roko zahrbtni protioklic. Zadnjo celo noč so agitirali od hiše do hiše in hujskali zoper ukrep združenega slovenskega odbora. Agitirali so s tem, češ, da bodo dobili potem italijanski klerikalci absolutno moč v deželi in bo njih stranka premočna.

Dobili so za svojo stvar kakih 100 glasov in so na ta način pripomogli v Gorici kamoristom do zmage, a slovensko opozicionalno zmago preprečili.

Ogorčenje zoper to zahrbtno postopanje je med zavednimi volilci velikansko in javnost to postopanje splošno obsoja.

Slovenske narodne izgube

so vsled tega izdajstva velikanske.

S tem porazom bi bila upropastena kamora; Slovenci bi dobili ugodnejši — nov statut za Gorico; istotako bi se izpremenil deželni volilni red za Goriško; Trgovska obrtna zbornica bi vse drugače izgledala kakor sedaj.

Z nedisciplino in izdajalstvom pa je vse to preprečeno.

Balkanske zanimivosti.

Na nosch! — Protesti iz Sofije. — Turki v zadregi.

Znameniti vojni poročevalec pobožne dunajske »Reichspošte« Kromenegild Wagner je silno navdušen za bolgarski komando »Na nož!« Napisal je za »Reichspost« podlistek, v katerem ne govori o drugem kot o tej komandi in priobčuje celo prevod neke bolgarske pesmi, v kateri se prav pogostoma ponavljajo besede »Na nož!« oziroma »Na nosch!« kakor to piše Wagner.

Meni pa ta »Na nož!« čisto nic ne imponira. Sicer nisem vojaški strokovnjak, četudi sem bil na vojni, ali zdi se mi nekam smešno, ako se nekdo bori proti brzostrelnim puškam, mitraljezam in brzostrelnim topovom — z nožem. Srbi so se v vojni s Turki kakor tudi sedaj z Bolgari posluževali bolj pušk, mitraljez in topov, noža pa samo v izjemnih slučajih in zato so imeli manj izgub kot Bolgari, ki so šli z noži na tako vražje orožje kot so moderne puške, mitraljeze in topovi.

In zakaj? Morda zato, ker so Srbi strahopetci? Kaj še! Neumni niso Srbi in njihovi generali niso šli za tem, da jim popada čim več ljudi, temveč za tem, da — premagajo sovražnika! Bolgarskim generalom pa menda ni preveč do njihovih vojakov, ki so jih hladnokrvno pošiljali v klavnico, samo da se je moglo govoriti in pisati o njihovem glasovitem »Na nož!«

No, pa proti Turkom, ki so od Bolgarov manj vredni, se je še mo-

glo iti »na nož«, ker pri turških vojakih ni bilo toliko poguma, da bi čakali, da se jim Bolgari s svojimi noži popolnoma približajo. Dokler jim Bolgari niso prišli čisto blizu, so jih pač kosili s puškami, mitraljezami in topovi, kot snopovje, ko so jim pa Bolgari prišli v neposredno bližino, so — zbežali. Tako so Bolgari zmagali malo hitrejše, kakor bi zmagali, ko bi se vojskovali tako, kot se v dvajsetem stoletju vojskuje, ko bi se namreč po možnosti skrivali in nenadoma napadali — z ognjem in ne z nožem, ali žrtve so bile strašne.

Proti Srbom pa »na nož« ni več pomagal. Ti niso bežali, temveč so najprej dobro streljali in ko so se jim Bolgari približali s vojimi noži, so tudi oni nataknili na puške svoje pipce in pokazali so, da jim niti borba na nož ni neznana in da so v njej ravno tako verzirani kot v borbi s puškami in drugim ognjenim orožjem...

Proti Srbom ni torej Bolgarom njihov »na nož« nič pomagal, ker so naleteli na boljše tiče od sebe in vse, kar so Bolgari dosegli s svojim »na nož«, je to, da so pretrpeli naravnost strahovite izgube in s tem je dan najboljši dokaz, da je v vojni hrabrost samo takrat nekaj vredna, ako je združena — s pametjo. Bolgarski vojaki so hrabri, pri tem imajo pa še pametne generale, ki so gledali na to, da zmagajo, ali da pri tem ne pade preveč vojakov.

Bolgari naj sedaj nataknejo »na nož« Hermenegilda Wagnerja in naj ga nosijo v triumfu po sofijskih ulicah...

*

Razne tuje kolonije v Sofiji — med njimi tudi češka — protestirajo proti temu, da se Bolgarom očitajo razna grozodejstva v vojni in prisegajo, da teh grozodejstev ni bilo, da so to prazne srbske in grške laži, ki se jim ne sme verjeti.

Seveda, ti Nemci, Madžarji, Čehi itd. v Sofiji vedo bolje, kaj se je zgodilo v Knjaževcu, Seresu in drugih krajev, oddaljenih od Sofije več kot sto kilometrov, kot tuji (ne srbski ali grški, konzuli, zdravniki in žurnalisti, ki so ta grozodejstva videli na lastne oči!

Te proteste je seveda inscenirala bolgarska vlada, ki se je s tem pošteno osmešila, ker Evropa bo vendar bolj verjela nepristranskim očividcem kot ljudem, ki bojišča niti videli niso, nepristrani pa že zato, ne morejo biti, ker živijo v Sofiji in imajo tam svoje službe, ali pa zaslužke od svojih trgovin in drugih podjetij.

Pregovor pravi, da »v sili hudič muhe je« in ravnotako se poslužuje sedaj bolgarska vlada vseh sredstev, da bi popravila slab vtis, ki so ga v Evropi napravila poročila o nelepih dejanjih bolgarskih vojakov v Knjaževcu, Seresu in drugih krajih. Da pa kliče na pomoč sofijske Nemce, madžare in Čehe, to samo dokazuje, da se resno ne more braniti in da je že popolnoma — parterre.

*

Turki so v veliki zadregi. Evropa jim čisto jasno in brez vsakih ovinkov sporoča, da niti misliti ni na to, da bi še kdaj dobili Tracijo z Drinopoljem in turška vlada se je že sprijaznila s to mislijo, da bo treba Drinopolje in Trakijo zapustiti.

Ali Enver bej se ne ozira niti na Evropo niti na turško vlado, on si misli svoje in utrjuje Drinopolje s čisto resnim namenom braniti ga — kakor se to že pravi — do zadnjega ali pa vsaj do predzadnje kaplje krvi.

Vsi prapoverni Turki so, seveda, na strani Enver beja in turška vlada se resno boji najhujših posledic, ako se je Enver bej ne usmili in se ne vrne na Čataldžo. On pa ne pokazuje nobene volje za odnehavanje, temveč hoče ostati do zadnjega narodni junak, čegar ime naj izgovarjajo vsi pravoverni Turki, z večjim spoštovanjem kot sultanovo ime.

Pravijo, da turška vlada zbira v Carigradu novo armado — proti Enver beju in jaz se ne bi čisto nič čudil, ko bi enega lepega dne čital poročilo, da Turki izganjajo iz Drinopolja — Turke, t. j. nova armada, ki se zbira v Carigradu, armado Enver beja.

Vse je mogoče na tem zanimivem Balkanu in posebno Turčija bo morda še v marsičem iznenadila Evropo, ker na Turškem je vse mogoče — tudi to, da Enver bej sname s Selimove džamije v Drinopolju polumesec in — postavi sebe na minaret- odkoder bo vladi in sultanu v Carigradu — osle kazal.

Pjk.

Zadolžena princesa.

Človek bi mislil, da imajo princi in princese vedno mnogo denarja. Saj so državljani zato na svetu, da služijo za državo denar, državne blagajne so zato, da se iz njih izplačujejo potrebščine in razni ministri in državniki so zato, da skrbe za to, da denarja ne zmanjka. Tako je povsod na svetu in redkokedaj se sliši, da bi bila kje državna blagajna tako prazna, kakor je bila n. pr. zadnje čase češka deželna blagajna, ali pa kakor bo v doglednem času kranjska dež. blagajna. (Iz tega se vidi, da imajo druge države boljše ministre in politike nego naše dežele.)

Vendar se kljub tem dobrim razmeram, v katerih se državne blagajne nahajajo, včasih tudi princem in princesam slabo godi, ako so namreč državniki toliko pametni, da nečejo plačati vseh njihovih dolgov, ki jih napravijo s svojim potratnim življenjem.

Princesa Lujiza.

Ena najbolj znanih dvornih lahkoživk je belgijska princesa Lujiza, o kateri ste gotovo že slišali. Ta ženska je v pasjih dneh pogosto reševala žurnaliste in časnikarje iz hudih zadreg, ker se je skoraj vsak mesec zaljubila v drugega moža in je sploh ljubila razne škandale. Izdala je tudi zanimive spomine iz svojega življenja. Kdor je količkaj čital, je gotovo poznal njeno ime in dobrim humoristom je dajala ta princesa že mnogo snovi za dovtipe.

Dasi se letos po uredništvih ne poznajo pasji dnovi — ne le zaradi tega, ker imamo lepo hladno vreme — ampak tudi zaradi obilih dogodkov, ki se dogajajo znotraj in zunaj lepe naše domovine, se je vendar pojavila s pasjimi dnevi tudi pricesa Lujiza v časopisih in sicer zato, ker je tako zadolžena, da jo od vseh strani tirjajo.

Dolgovi.

Ti dolgovi so seveda naravna posledica njenega razkošnega življenja, kajti kdor nič ne zasluži in vedno zapravlja — mora delati dolgove.

O teh dolgovih se čita sledeče:

Princesa Lujiza je tožila belgijsko državo, da ji izplača odškodnino za one pokrajine v Kongu, ki ji jih je zapustil njen oče, belgijski kralj Leopold. V dveh inštancah je princesa propadla.

Dunajski advokat dr. Rosenfeld (seveda žid), ki zastopa priceso Lujizo v njenih zadevah (princesa stanuje na Dunaju) je prišel te dni v Brusel in je hotel dobiti kakega belgijskega advokata, da bi zastopal Lujizo pred kasacijskim sodiščem — toda vsi advokati so to odklonili — ker ne upajo na zmago.

Dr. Rosenfeld je povedal to princesi Lujizi in ta je seveda v obupu. Kaj bi bilo, če upniki odpovedo? Zato se hoče vreči sedanjemu belgijskemu **kralju Albertu pred noge.**

Šest milijonov frankov

je dobila princesa Lujiza po svojem očetu in ta svota ne zadostuje več, da bi pokrila vse dolgove. Kralj naj bi ji dal še one milijone, ki ji še manjkajo. Z milijoni torej ne izhajajo nekateri — drugi pa morajo živeti z vinarji.

Lujiza upa, da bodo upniki zadovoljni, če dobe po 50%—40% in da bi vsaj svoto pokrila, rabi vsaj še poltretji milijon. Lujiza se boji, da bi upniki posegli njen delež, ki ga ima dobiti po blazni cesarici Charlotti, vdovi bivšega mehikanskega cesarja Maksimilijana.

Blazna cesarica.

Charlotta je zdaj stara 74 let. Njeno premoženje znaša 70 milijonov frankov. Lujiza ima od teh dobiti 15 milijonov. Upniki zahtevajo, da naj tudi njena dva otroka vojvodinja Dora in princ Leopold s svojim premoženjem jamčijo zanjo.

Pred sodiščem.

Vprašanje je, ali bo kralj Albert hotel sprejeti svojo sestričino, ki je naredila dvoru že toliko škandalov. Doslej je ni hotel sprejeti v audijenci.

Te dni pa je bilo pred dunajskim sodiščem že nekaj obravnav zaradi menic, ki so se glasile na svote 50.000 kron, 23.000 K, 30.000 K, 15.000 K. Tožijo razne židovske firme. Te svote sicer za dvorske milijonarje niso velike — ampak včasih je že tako: posežeš v žep — in jih ni.

Princesa Lujiza je bila **obsojena,** da mora plačati te menice. Pa to je šele začetek. Pravijo, da se bodo sedaj oglasili upniki z gromnimi svotami. Ako »Dan« ne bo o vseh poročal, naj se dragi čitatelji zadovolje s tem, kar smo zdaj našteli. Saj se tudi dunajski sodniki baje boje, da bodo imeli sedaj samo s to princeso toliko posla. Dolgovi princese Lujize — ako se bodo obravnavali pred sodiščem — bodo odkrili precej zakulisnih skrivnosti višjih krogov.

Odgovorni urednik Radivoj Korenè.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Cenjenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu **H. Koslč.** ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov, najnižja cena.

Učenca za tapetniško obrt sprejme I. Černe, Dunajska cesta štev. 28. 718-3

Zahvala.

Za premnoge izraze sočutja, izkazanega nam o priliki *nenadne smrti našega iskreno ljubljenega* in nepozabnega soproga, očeta oziroma tasta in deda, gospoda

Mateja Gärtner-ja,

dalje za krasne vence in za obilno častno udeležbo pri pogrebu nepozabnega rajnika izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno še gospodom železničarjem, slav. vojaškemu koru, c. in kr. vojaški godbi 27. pešpolka in sl. pevskemu društvu „Ljubljanski Zvon" za ganljive žalostinke svojo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno toplo se zahvaljujemo gu. Francu Terček in gospej I. Kovač, ki sta nam v dneh žalosti s požrtvovalno ljubeznijo stala na strani.

V Ljubljani, 6. avg. 1913.

Rodbine Gärtner-pl. Trnkóczy.

Jako pripraven lep

lokal

se takoj odda. Poizve se: Jurčičev trg štev. 3, I. nadstr. ali v trafiki.

Zahvala.

Za vse mnogobrojne dokaze srčnega sožalja povodom tragične smrti v Kamniških planinah našega ljubega in edinega sina, oziroma brata

Jankota Petrič

kakor tudi za ves naporni trud pri iskanju ponesrečenca ter za toliko nepričakovano mnogobrojno udeležbo pri spremstvu dragega pokojnika k večnemu počitku, izrekamo vsem cenjenim udeležnikom od daleč in blizu svojo najiskrenejšo zahvalo.

Osobito pa bodi srčna hvala rešilni družbi osrednjega odbora „S. P. D." in gg. Kunaver, Brinšek, Hrovatin, Vizjak ter Blažu Blaznik iz Solčave, rešilni ekspediciji iz Jezerskega na Koroškem pod vodstvom g. dr. Čermaka, češki koloniji, zlasti g. dr. Frauta in milim češkim damam, nadalje šišenskemu Sokolu, šišenski „Čitalnici" ter nje pevskemu zboru, ravnateljstvu in učiteljskemu zboru c. kr. II. drž. gimnazije, učiteljskima zboroma iz Spod. in Zg. Šiške, gg. šolskim vodjem ter učiteljem ljubljanskim in iz okolice, turistovskemu klubu „Dren", sošolcem ponesrečenca, zlasti gosp. Albinu Seliškar za njegov ganljivi nagrobni govor, vsem darovalcem krasnih šopkov in vencev, kakor tudi vsem, ki so nam v dnevih največje žalosti na katerikoli način lajšali naše trplenje.

Iskrena hvala prav vsem!

V Sp. Šiški, 6. avg. 1913.

Žalujoči ostali.

Tovar ... jev
Anton Pečar, Trst
ulica Farneto štev. 42.
izdeluje po naročilu planine, ki so po svoji konštrukciji, dobrem materjalu in najnovejšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovsod najboljši sloves. Priporočam se slav. učiteljstvu, preč. duhovščini i. dr. veleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako uglaševanje in popravljanje glasbenih inštrumentov.

Dva zanesljiva oženjena
hlapca
brez družine se sprejmeta takoj pri stavbni tvrdki
Ivan Ogrin,
Ljubljana, Gruberjevo nabrežje štev. 8.

POZOR!
Pri nakupu obuval ne iskajte trgovin s kričečo reklamo. Pri meni dobite isto, ravno tako poceni, a vsekakor boljše, za kar jamči moj
strokovni poklic.
Popravila čevljev,
če tudi niso bila pri meni kupljena izvršujem vestno in poceni.
Martin Kralj,
čevljarski mojster,
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Gospodinjite najceneje

ako se poslužujete k pripravi Vašega zajutreka, malice ter večerje zrnati kavi podobnega „pravega :Franck: z kavinim mlinčkom".

In zakaj?

Ker „pravi :Franck"
poseduje blagovonjav okus, ki povzdiga vonjavo zrnate kave ter je pritem vendar najcenejši, ker je najizdatnejši kavin pridatek.

Ne glede na vrednost blaga

dajem panama slamnike, ki so preje stali 12—14 K za 6 K
spalne obleke „ „ „ „ 13—16 „ „ 7 „
bele obleke zadnje nov. „ „ „ „ 40—50 „ „ 14 „
prašne plašče „ „ „ „ 18—20 „ „ 10 „

Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Del. glavnica: 8,000.000 K. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** **Rez. fond nad K 1,000.000.**
Stritarjeva ulica štev. 2, (lastna hiša)
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih
4¾%

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST LJUBLJANA Šelenburgova ulica

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.